

Pravo privrednih društava

Doc. dr. Meliha Frndić Imamović

2. Predavanje

**ODREĐENJE SUBJEKTA POSLOVNOG
PRAVA**

Tematske jedinice

- Poduzetništvo kao osnova
- Pojam i klasifikacija poslovnih subjekata
- Sistemi osnivanja poslovnih subjekata
- Zakonski (obavezni) elementi privrednih društava
- Vrste privrednih društava
- Registracija poslovnih subjekata

Cilj

- Upoznavanje studenata uopšte sa poduzetništvom, pojmom i klasifikacijom poslovnih subjekata i sistemima osnivanja, zakonskim (obaveznim) elementima i vrstama privrednih društava te registracijom poslovnih subjekata.

Uvod

Poduzetništvo kao osnova

Poduzetništvo je ukupnost poduzetnikovih organizacijskih, upravljačkih i rukovodnih funkcija. Osnov poduzetništva je **privatno vlasništvo**.

Postoji više oblika poduzetništva:

- **Individualno poduzetništvo** (malo poduzetništvo, mikro, mala i srednja preduzeća sa izraženom vezom između vlasničkih i upravljačkih funkcija i rizika);
- **Kolektivno (korporacijsko) poduzetništvo**, gdje dolazi do razdvajanja vlasničkih i upravljačkih funkcija;

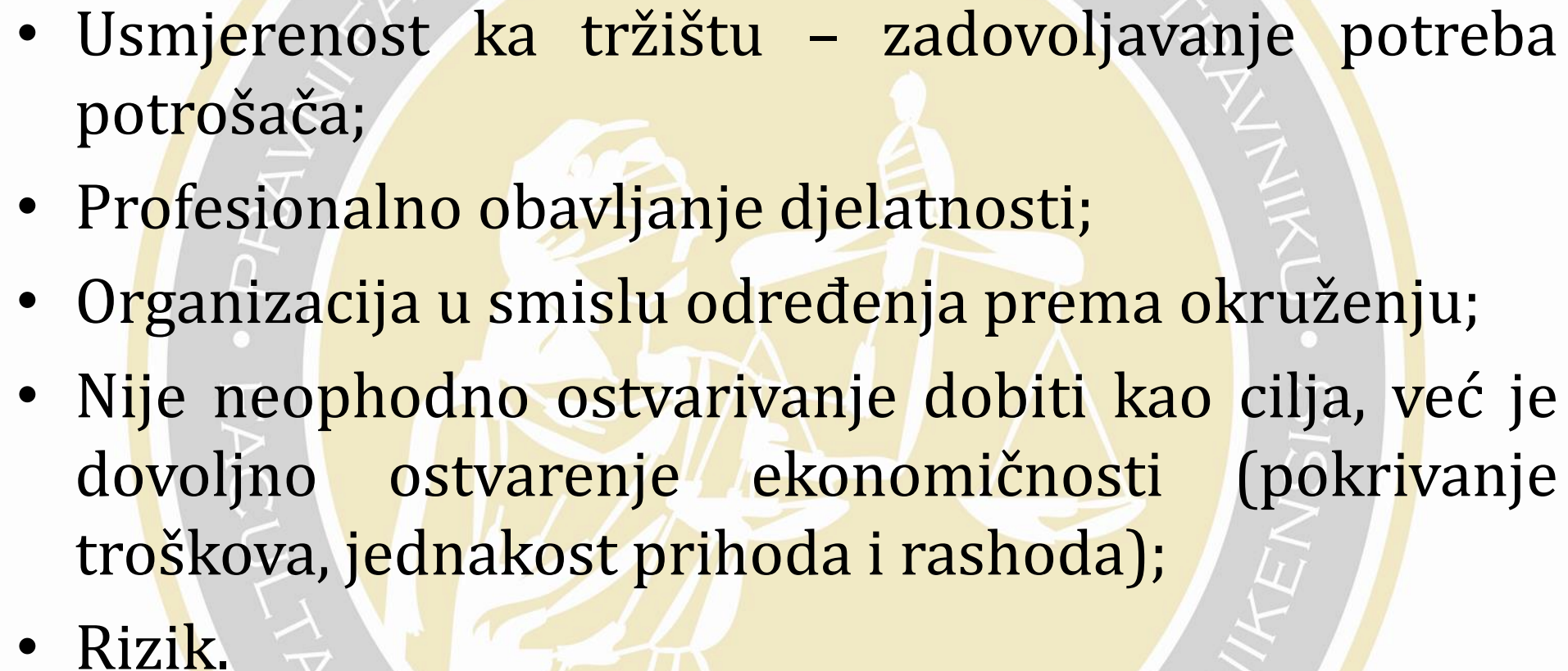
-
- The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the Faculty of Law, University of Trnava. The seal is circular and contains a central figure of a person holding a scale of justice. The text around the seal reads "FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS TRAVNIKENSIS" and "FAKULTET UNIVERZITETA U TRNAVU".
- **Interno poduzetništvo** vezano za stvaranje novih preduzeća ili različitih poslovnih jedinica sa različitim stepenom ekonomske samostalnosti;
  - **Eksterno poduzetništvo** predstavlja pozicioniranje preduzeća u određeni ambijent kao sastavnice ekonomskog sistema zemlje.

Poduzetnik je osoba, fizička ili pravna, koja samostalno u organizacijskom i upravljačkom smislu posluje na vlastiti rizik, raspolaže sredstvima potrebnim za određenu djelatnost.

Postoji nekoliko elemenata ove definicije:

- Poduzetnik može biti fizička ili pravna osoba;
- Pod ekonomskom aktivnošću se podrazumijeva svaka aktivnost usmjerena na korištenje proizvodnih faktora sa ciljem dobijanja proizvoda ili usluga;
- Takvi proizvodi i usluge imaju ekonomsku vrijednost;

-
- Usmjerenost ka tržištu – zadovoljavanje potreba potrošača;
  - Profesionalno obavljanje djelatnosti;
  - Organizacija u smislu određenja prema okruženju;
  - Nije neophodno ostvarivanje dobiti kao cilja, već je dovoljno ostvarenje ekonomičnosti (pokrivanje troškova, jednakost prihoda i rashoda);
  - Rizik.

Pojam i klasifikacija poslovnih subjekata

Subjekti poslovnog prava su **pravne i fizičke osobe** koje **obavljaju poslovne aktivnosti** u raznim ekonomskim oblastima, **s ciljem sticanja dobiti.**

Za razliku od ustanova koje obavljaju neprivrednu djelatnost u oblasti kulture, zdravstva, sporta itd., **cilj poslovanja** poslovnih subjekata je **obavljanje profitne djelatnosti.**

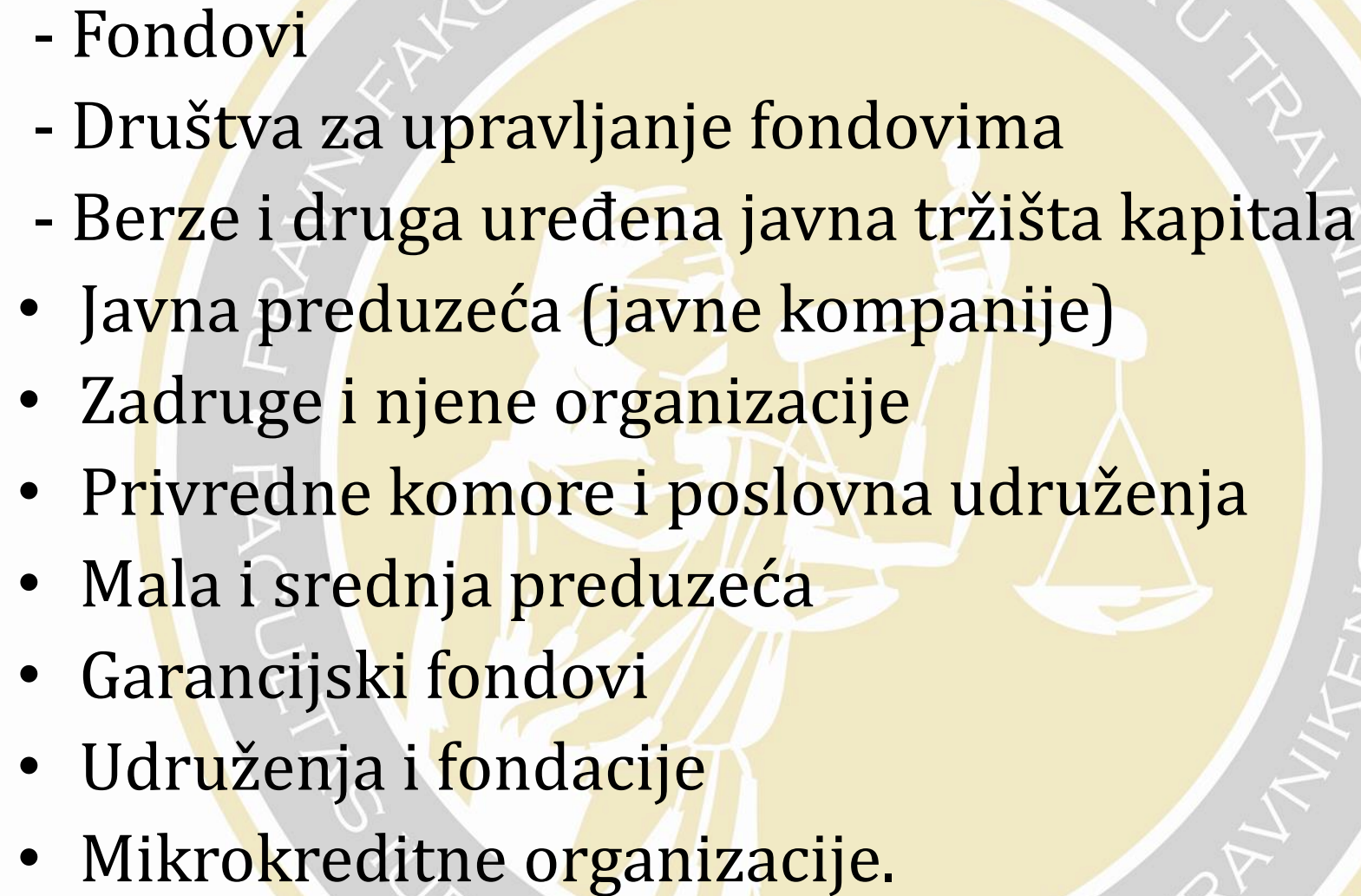
Postoje tri sistema definisanja poslovnih subjekata:

- **Objektivni sistem (Francuska)** koji u fokus stavlja predmet trgovačkog posla te se trgovačkim poslovima smatraju svi poslovi poslovnog prava, nezavisno ko ih vrši i bez obzira na njegov pravni status (trgovac ili netrgovac);
- **Subjektivni sistem (Njemačka)** koji u fokus stavlja osobe koje se profesionalno bave trgovinom kao zanimanjem tj. trgovačkim poslovima smatraju se samo poslovi koje obavlja osoba koja ima status trgovca i koja je registrovana za obavljanje trgovačkih poslova;
- **Mješoviti sistem (najbliži BiH)** koji propisima obuhvata trgovce profesionalce i netrgovce, onda kada se bave trgovačkim djelatnostima.

Na osnovu toga poslovni subjekti se klasifikuju na:

- Obrtnik (samostalni poduzetnik)
- Privredna (trgovačka) društva
  - Personalna društva (d.n.o. i k.d.)
  - Društva kapitala (d.d. i d.o.o.)
- Povezana društva (vladajuća i ovisna)
- Finansijske institucije i tržišta kapitala
  - Banke i druge finansijske institucije
  - Osiguravajuća i reosiguravajuća društva, društvo za uzajamno osiguranje

-
- The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the Faculty of Law, University of Travnik. The seal is circular and contains a central figure holding scales of justice. The text around the seal includes 'FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS TRAVNIKENSIS' and 'FAKULTET UNIVERZITETA U TRAVNIKU'.
- Fondovi
  - Društva za upravljanje fondovima
  - Berze i druga uređena javna tržišta kapitala
  - Javna preduzeća (javne kompanije)
  - Zadruge i njene organizacije
  - Privredne komore i poslovna udruženja
  - Mala i srednja preduzeća
  - Garancijski fondovi
  - Udruženja i fondacije
  - Mikrokreditne organizacije.

Da li su termini društvo i preduzeće sinonimi?

- **Društvo** za razliku od preduzeća je subjekt prava i njemu pripadaju prava, obaveze i odgovornost u pravnom prometu. **Društvo može imati više preduzeća.**
- **Preduzeće** nema pravni subjektivitet i predstavlja funkcionalni dio, gdje se realizira od društva utvrđena poslovna aktivnost.

U BiH preduzeće se koristi za označavanje subjekata u javnom sektoru (**javna preduzeća**) i u malom poduzetništvu (**mala i srednja preduzeća**).

Sistemi osnivanja poslovnih subjekata

- **Normativni sistem** (u većini pravnih sistema)

Društvo ispunjava uslove za osnivanje koje propisuje zakon, a državni organ po primljenom zahtjevu će udovoljiti istom i izvršiti upis društva u registar.

Sloboda može biti ograničena samo u zakonom propisanim uslovima koji referiraju na postojanje javnog interesa odnosno njegovu zaštitu.

Sistem odlikuje jednostavnost, jer uz prijavu i dostavljanje tražene dokumentacije, ne insistira se na intervenciji nadležnih državnih organa u smislu procjene potrebe osnivanja društva.

- **Koncesioni sistem** (pored ispunjenja uslova za osnivanje društva potrebna je i dozvola državnog organa). Potrebno je, dakle, da društvo udovolji načelu svrsishodnosti.

Implicira jak uticaj države na privredne djelatnosti kao relikv prošliosti, gdje je obavljanje privredne djelatnosti bilo dozvoljeno samo pripadnicima vladajuće klase.

U BiH se na ovaj način osnivaju banke (odobrenje Agencije za bankarstvo), berze (odobrenje Komisije za vrijednosne papire) i osiguravajuća društva (odobrenje Agencije za nadzor osiguranja FBiH).

- **Sistem zakona ili upravnog akta** (primjenjuje se kod osnivanja poslovnih subjekata u javnom sektoru – javna preduzeća te u oblasti društvenih djelatnosti - visokoškolske ustanove, bolnice, biblioteke, itd.)

Osnivački akt državnog organa može biti zakon ili odluka, kojim se određuju sva bitna pitanja poslovanja jednog poslovnog subjekta i ustanova.

U BiH se na ovaj način osnivaju javna preduzeća iz strateških sektora (telekomunikacije i elektroprivreda), gdje zakon uređuje sva bitna pitanja unutrašnjeg ustroja i funkcioniranja javnih preduzeća – sistem upravljanja, rukovođenja, nadzora i odgovornosti.

Privredna društva

- **Definicija privrednog društva**

Privredno (trgovačko) društvo je poslovni subjekt sa statusom pravne osobe koji samostalno obavlja djelatnost proizvodnje, prodaje i vršenja usluga na tržištu s ciljem sticanja dobiti.

- **Termini u uporednom pravu**

Za označavanje društava lica eng. termin *partnership*, a za društva kapitala *company* (Engleska) ili *corporation* (SAD).

Zakonski (obavezni) elementi privrednih društava:

- **Društvo je ugovorna tvorevina** (kod osnivanja društava od strane više članova **ugovor o osnivanju** je osnivački akt koji ima pismenu - formu *ad solemnitatem*. Kod jednočlanih društava **odluka o osnivanju** je osnivački akt);
- **Pravni subjektivitet** (svojstvo pravne osobe društvo stiče upisom u registar društava, a ona se ispoljava kroz:
  - čvrstu i trajnu organizaciju,
  - da cilj osnivanja nije u suprotnosti sa pravnim poretkom,
  - da samostalno nastupa u pravnom prometu te da stiče obaveze u svoje ime i za svoj račun);

- **Nastaje udruživanjem kapitala osnivača** (društvo ima svoju imovinu odvojenu od imovine članova, koja se sastoji od novca, stvari i prava);
- **Samostalno obavlja registrovanu djelatnost** (samostalno nastupa u pravnom prometu te stiče prava i preuzima obaveze u svoje ime i za svoj račun). Načelo slobode poslovnog organizovanja može biti ograničeno jedino pozitivnim propisima, u domeni zaštite javnog interesa.
- **Profitna je organizacija** (pravo na dobit imaju svi članovi društva i postoji **zabrana tzv. lavovske kaluzule** po kojoj bi neki član društva učestvovao samo u dobiti, ali ne i u pokrivanju gubitaka);

• **Imovinskopravna odgovornost**

Društvo lica ima svoju imovinu, ali i članovi društva solidarno svojom imovinom odgovaraju za obaveze društva (sa izuzetkom komanditora kod komanditnog društva);

Kod društava kapitala društvo odgovara za svoje obaveze, a članovi ne odgovaraju za obaveze društva već snose poslovni rizik (do visine svog uloga) osim u slučaju:

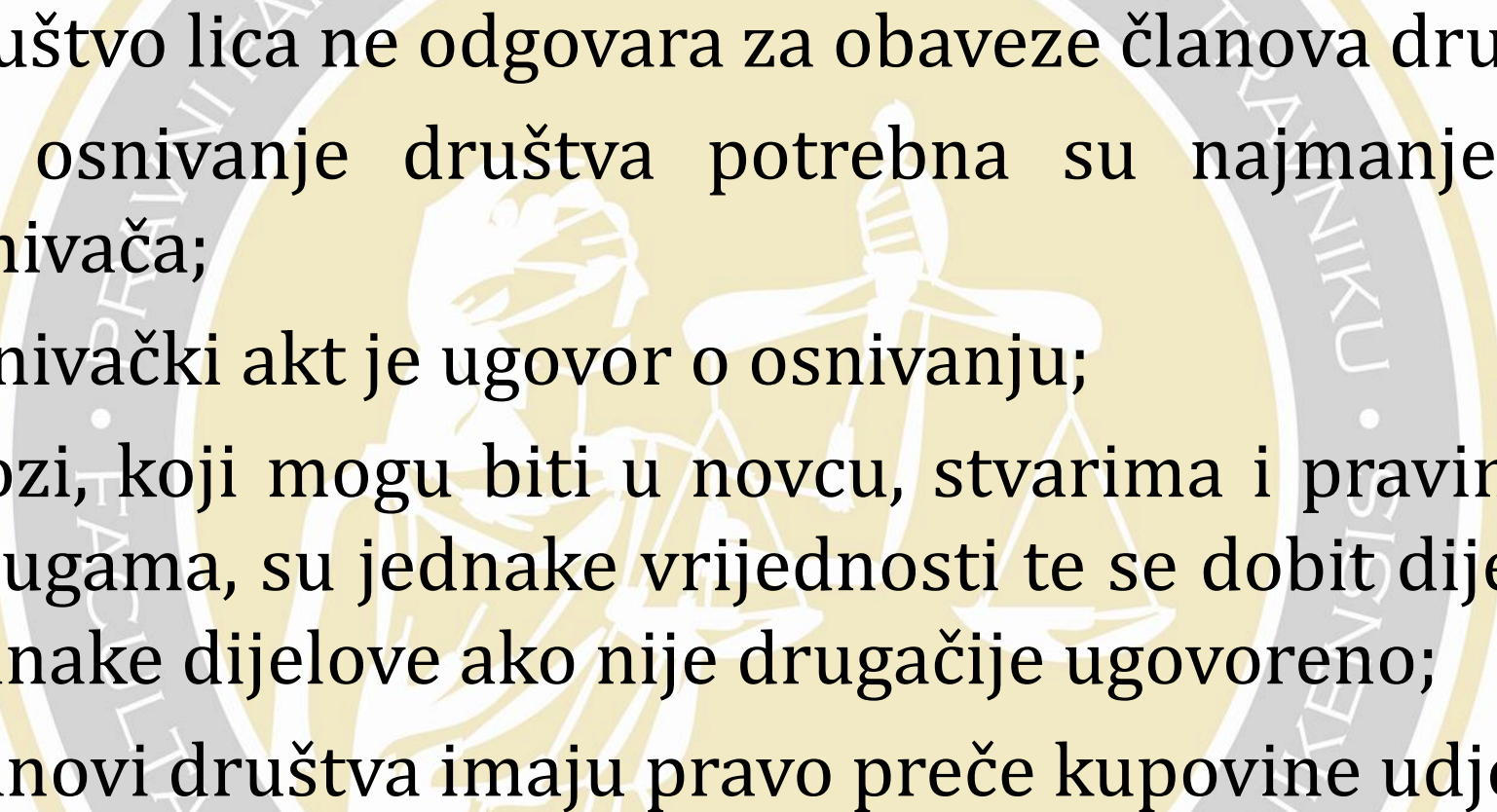
- kada koriste društvo za ostvarenje ličnog cilja,
- kada upravljaju imovinom društva kao svojom imovinom,
- kada utiču na smanjenje imovine društva u svoju korist ili korist trećih lica;

Vrste privrednih društava i njihove karakteristike

Društva lica (personalna društva) – d.n.o. i k.d.

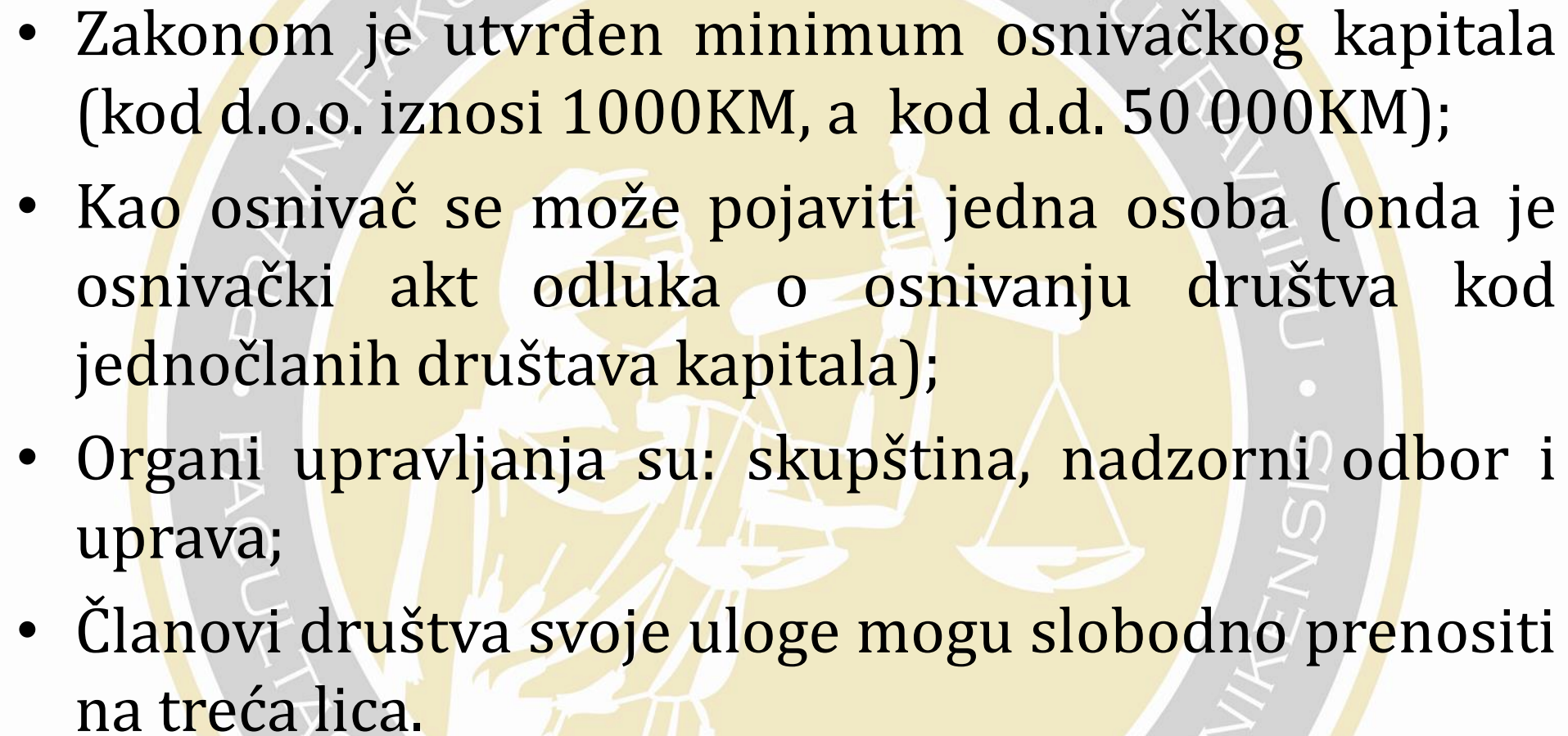
- Lična povezanost, poznanstvo, povjerenje članova društva;
- Dominantni lični elementi – *intuitu persone*;
- Društvo lica ima svoju imovinu, ali i članovi društva solidarno svojom imovinom odgovaraju za obaveze društva (sa izuzetkom komanditora kod komanditnog društva);
- Ne postoji minimum osnivačkog kapitala;

-
- The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the Faculty of Law, University of Trnava. The seal is circular and contains a central figure of a person holding a scale of justice. The text around the seal includes 'FACULTET UNIVERZITETA U TRNAVU' at the top and 'IURIDICA UNIVERSITAS TRAVNENSIS' at the bottom.
- Društvo lica ne odgovara za obaveze članova društva;
  - Za osnivanje društva potrebna su najmanje dva osnivača;
  - Osnivački akt je ugovor o osnivanju;
  - Ulozi, koji mogu biti u novcu, stvarima i pravima te uslugama, su jednake vrijednosti te se dobit dijeli na jednake dijelove ako nije drugačije ugovoreno;
  - Članovi društva imaju pravo preče kupovine udjela.

Društva kapitala (d.o.o. i d.d.)

- Odlučujući element nastanka je ulaganje kapitala osnivača, a ne lična povezanost;
- Imovina društva odvojena od imovine članova;
- Društvo odgovara za svoje obaveze, a članovi ne odgovaraju za obaveze društva već snose poslovni rizik (do visine svog uloga) osim u slučaju:
  - kada koriste društvo za ostvarenje ličnog cilja,
  - kada upravljaju imovinom društva kao svojom imovinom i
  - kada utiču na smanjenje imovine društva u svoju korist ili korist trećih lica;

-
- Zakonom je utvrđen minimum osnivačkog kapitala (kod d.o.o. iznosi 1000KM, a kod d.d. 50 000KM);
  - Kao osnivač se može pojaviti jedna osoba (onda je osnivački akt odluka o osnivanju društva kod jednočlanih društava kapitala);
  - Organi upravljanja su: skupština, nadzorni odbor i uprava;
  - Članovi društva svoje uloge mogu slobodno prenositi na treća lica.

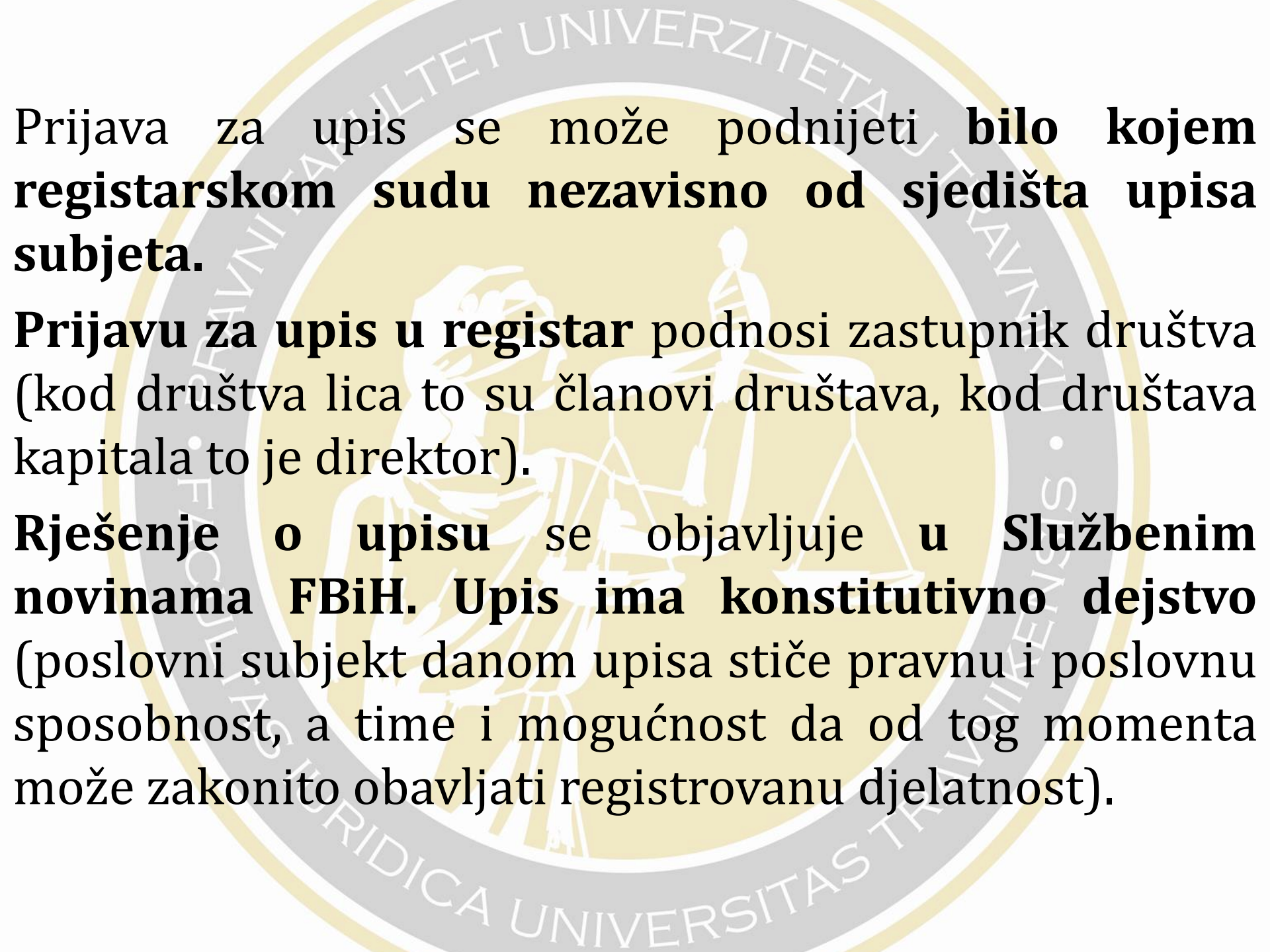

Registracija poslovnih subjekata

Pod upisom u registar se smatra svaki unos jednog ili više podataka od značaja za pravni promet u glavnu knjigu registra prema **Zakonu o registraciji poslovnih subjekata u FBiH.**

Glavni registracijski organ u BiH je sud (**u FBiH je općinski sud, a u RS privredni sudovi**).

U FBiH i RS notari su ovlašteni da vrše obradu osnivačkog akta privrednog društva, ovjeru isprava te potvrđivanje statuta. Pravni poslovi koji nisu sačinjeni u formi notarski obrađene isprave su ništavi.

The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the Faculty of Law, University of Tuzla. The seal is circular and contains a central figure of a person sitting at a desk, surrounded by text in both Bosnian and Latin. The Bosnian text reads 'FAKULTET UNIVERZITETA U TUZLI' and the Latin text reads 'FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS TUZLAVENSIS'.

Prijava za upis se može podnijeti **bilo kojem registarskom sudu nezavisno od sjedišta upisa subjekta.**

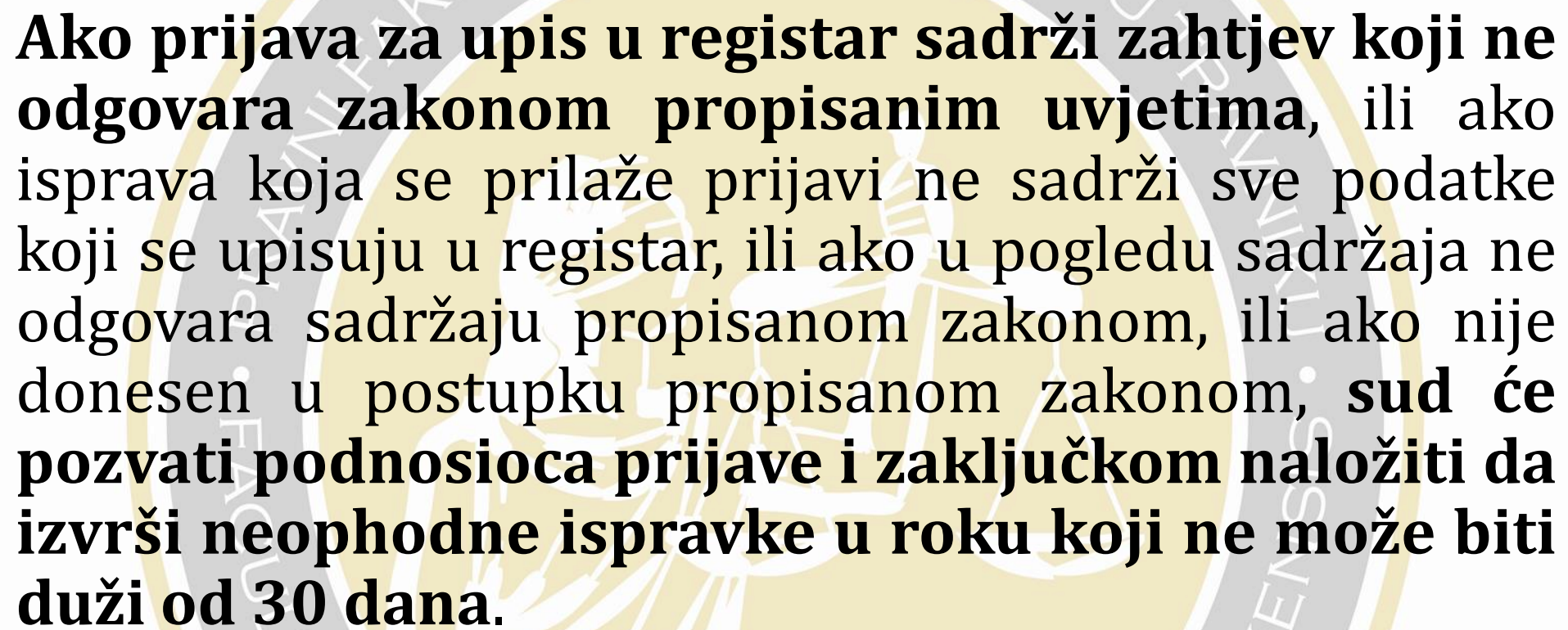
Prijavu za upis u registar podnosi zastupnik društva (kod društva lica to su članovi društava, kod društava kapitala to je direktor).

Rješenje o upisu se objavljuje u **Službenim novinama FBiH. Upis ima konstitutivno dejstvo** (poslovni subjekt danom upisa stiče pravnu i poslovnu sposobnost, a time i mogućnost da od tog momenta može zakonito obavljati registrovanu djelatnost).

Nadležni registarski sud će bez odlaganja, a najkasnije u roku od **3 dana od dana prijema prijave**, provjeriti da li su uz prijavu za registraciju predate potrebne registarske isprave, te da li su te isprave u skladu sa drugim propisima Federacije kojima je uređeno osnivanje, organizacija i poslovanje pojedinih poslovnih subjekata.

The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the Faculty of Law, University of Trier. The seal is circular and contains a central figure holding a scale and a sword, surrounded by the Latin text 'FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS TRARIENSIS'.

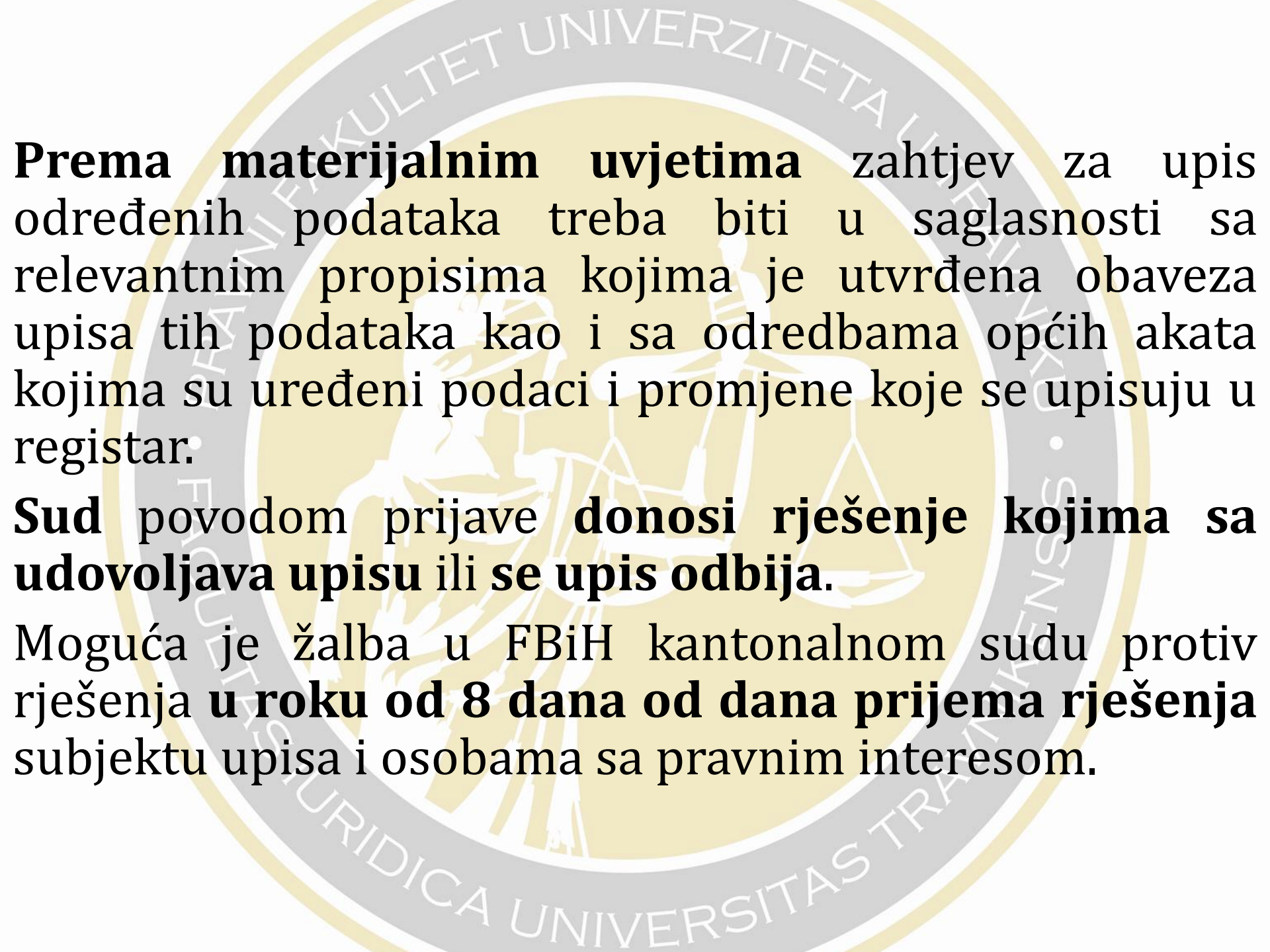
Ako prijava za upis u registar sadrži zahtjev koji ne odgovara zakonom propisanim uvjetima, ili ako isprava koja se prilaže prijavi ne sadrži sve podatke koji se upisuju u registar, ili ako u pogledu sadržaja ne odgovara sadržaju propisanom zakonom, ili ako nije donesen u postupku propisanom zakonom; sud će pozvati podnosioca prijave i zaključkom naložiti da izvrši neophodne ispravke u roku koji ne može biti duži od 30 dana.

Ako podnosilac prijave ne postupi u roku na način predviđenom zakonom, sud će odbiti prijavu za upis u registar.

U postupku ispitivanja prijave sud ispituje formalne i materijalne uvjete.

U ispunjenje formalnih uvjeta spadaju:

- Podnošenje prijave **od ovlaštene osobe;**
- Podnošenje prijave u propisanom **obrascu** uz potpis podnosioca;
- Prilaganje propisanih **isprava** uz prijavu;
- Da su isprave donesene u propisanom postupku i da **imaju propisani sadržaj.**

Prema materijalnim uvjetima zahtjev za upis određenih podataka treba biti u saglasnosti sa relevantnim propisima kojima je utvrđena obaveza upisa tih podataka kao i sa odredbama općih akata kojima su uređeni podaci i promjene koje se upisuju u registar.

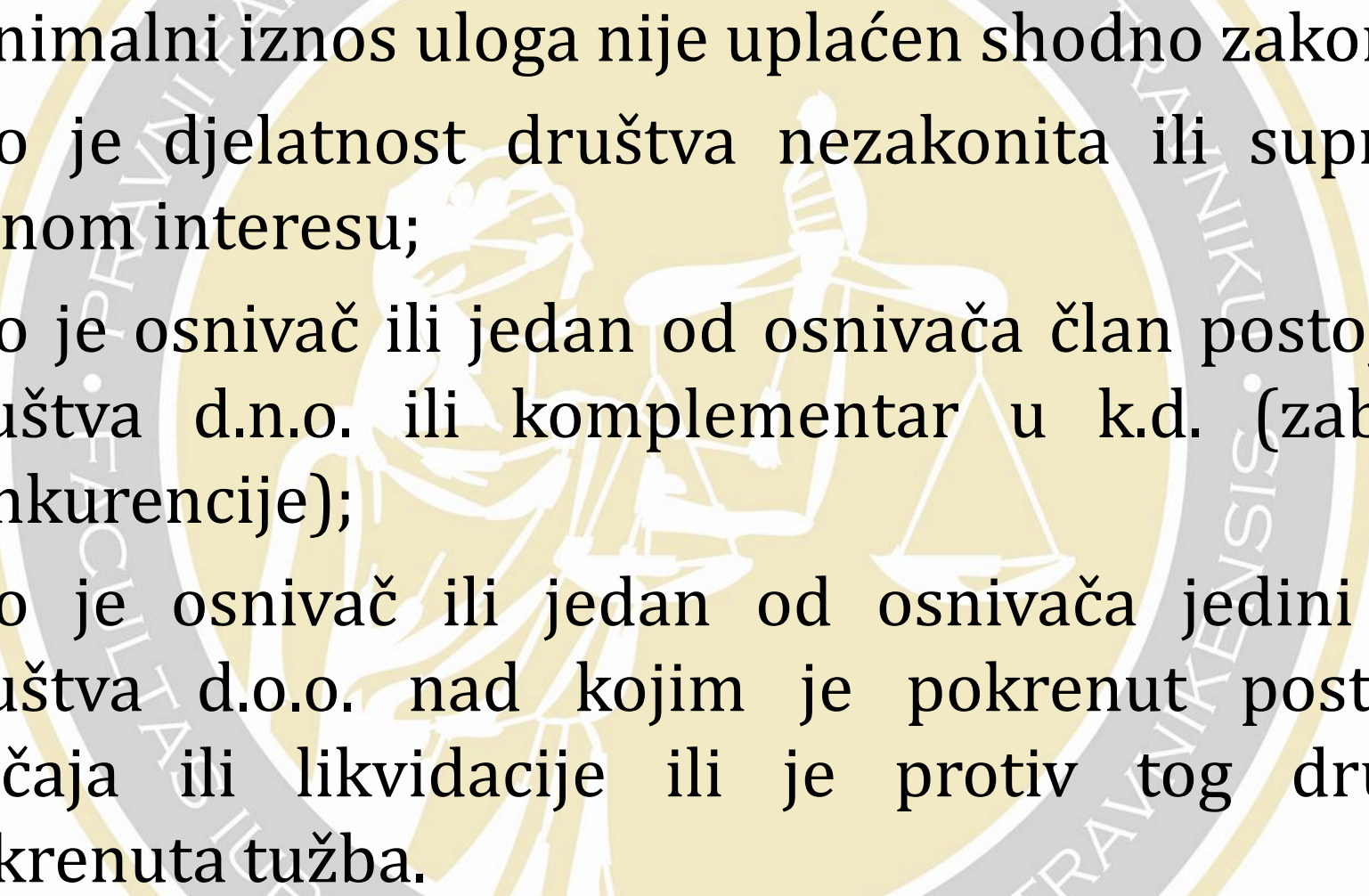
Sud povodom prijave **donosi rješenje** kojima sa **udovoljava upisu** ili **se upis odbija**.

Moguća je žalba u FBiH kantonalnom sudu protiv rješenja **u roku od 8 dana od dana prijema rješenja** subjektu upisa i osobama sa pravnim interesom.

Prema ZPD FBiH registracija će biti ništava u slučajevima ako:

- Ako je broj osnivača manji od broja utvrđenog zakonom;
- Ne postoji pravna i poslovna sposobnost svih osnivača;
- Osnivački akt nije sastavljen u propisanoj formi;
- Osnivački akt ne sadrži podatke o poslovnom imenu društva, vrijednosti i vrsti uloga svakog osnivača ili iznosa temeljnog kapitala koji je propisan zakonom ili djelatnosti društva;

-
- Minimalni iznos uloga nije uplaćen shodno zakonu;
  - Ako je djelatnost društva nezakonita ili suprotna javnom interesu;
  - Ako je osnivač ili jedan od osnivača član postojećeg društva d.n.o. ili komplementar u k.d. (zabrana konkurencije);
  - Ako je osnivač ili jedan od osnivača jedini član društva d.o.o. nad kojim je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije ili je protiv tog društva pokrenuta tužba.

Registar društava prema ZPD obuhvata:

- Registar podataka;
- Registar isprava.

Prema Zakonu o registraciji poslovnih subjekata FBiH **registar se sastoji od:**

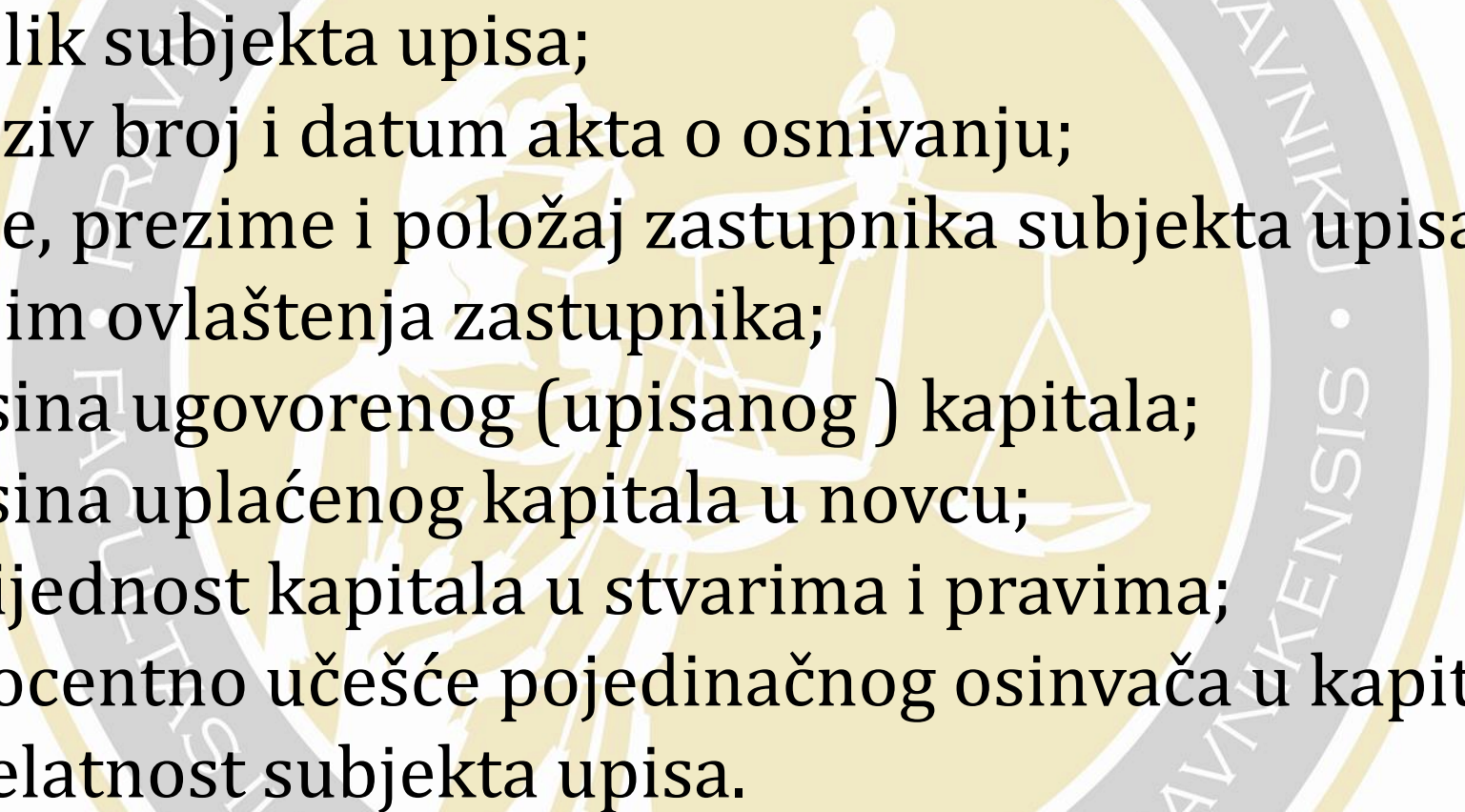
- glavne knjige i
- zbirke isprava registra.

Glavna knjiga se pored štampanog primjerka vodi i elektronski, dok je zbirka isprava elektronski fakultativna.

U glavnu knjigu registra se uvode opći podaci:

- Firma i sjedište odnosno ime, prezime, prebivalište svih osnivača subjekta upisa;
- Predmet upisa;
- Dan i sat prijema prijave za upis;
- Firma i sjedište subjekta upisa;
- Skraćena oznaka firme subjekta upisa;
- Matični broj subjekta upisa i porezni ID broj;

-
- Oblik subjekta upisa;
  - Naziv broj i datum akta o osnivanju;
  - Ime, prezime i položaj zastupnika subjekta upisa;
  - Obim ovlaštenja zastupnika;
  - Visina ugovorenog (upisanog) kapitala;
  - Visina uplaćenog kapitala u novcu;
  - Vrijednost kapitala u stvarima i pravima;
  - Procentno učešće pojedinačnog osnivača u kapitalu;
  - Djelatnost subjekta upisa.

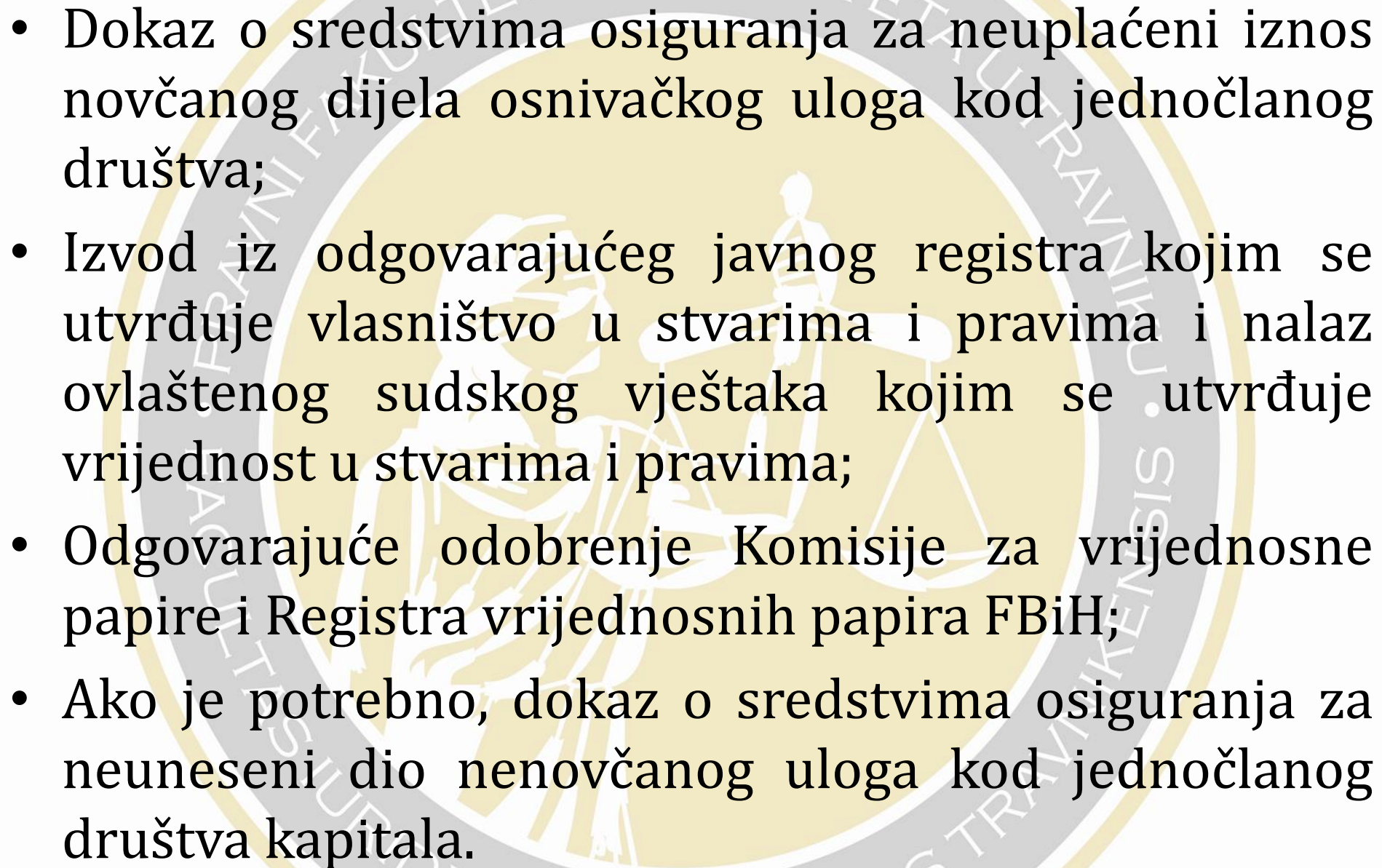
U posebne podatke koji se obavezno unose u registar u slučaju upisa dijelova subjekta upisa, upisa međusobno povezanih subjekata upisa i upisa statusnih promjena odnosno promjena općih i posebnih podataka spadaju podaci o:

- Podružnici ili poslovnoj jedinici subjekta upisa;
- Veze supsidijarnog društva;
- Spajanju dva ili više subjekata upisa;
- Pripajanje jednog ili više subjekata upisa;
- Podjela subjekata upisa na dva ili više subjekata upisa;
- Promjena oblika;
- Prestanak subjekta upisa.

Registar isprava:

- Lična karta;
- Putna isprava;
- Izvod iz odgovarajućeg registra kojim se za stranca utvrđuje identitet i iste podatke za osobu koja je podnositelj prijave kod nadležnog organa za stranca;
- Identifikacijski dokument i odgovarajuće pisano ovlaštenje kojim se utvrđuje svojstvo osobe ovlašteno za zastupanje;
- Osnivački akt;
- Statut;
- Potvrda banke o izvršenoj uplati na privremeni račun deponovanih novčanih uloga;

-
- The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the University of Tuzla. The seal is circular and contains a central figure of a person sitting on a chair, surrounded by text in both Bosnian and Latin. The Bosnian text reads "UNIVERZITET TUZLA" and the Latin text reads "SIGILLUM UNIVERSITATIS TUZLAVENSIS".
- Dokaz o sredstvima osiguranja za neuplaćeni iznos novčanog dijela osnivačkog uloga kod jednočlanog društva;
  - Izvod iz odgovarajućeg javnog registra kojim se utvrđuje vlasništvo u stvarima i pravima i nalaz ovlaštenog sudskog vještaka kojim se utvrđuje vrijednost u stvarima i pravima;
  - Odgovarajuće odobrenje Komisije za vrijednosne papire i Registra vrijednosnih papira FBiH;
  - Ako je potrebno, dokaz o sredstvima osiguranja za neuneseni dio nenovčanog uloga kod jednočlanog društva kapitala.

Načela registracije:

- **Načelo zakonitosti (legaliteta)** - postupak registracije utvrđen je Okvirnim zakonom BiH i Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14);
- **Načelo obligatornosti** - svi poslovni subjekti definirani kao takvi ovim i drugim zakonima Federacije obavezni su, prije započinjanja poslovne djelatnosti koju namjeravaju obavljati, da se registrišu kod nadležnog registarskog suda, sve u cilju pravne sigurnosti;
- **Načelo istinitosti** – sve što se nalazi u registru smatra se istinitim i vjerodostojnim;

- **Načelo konstitutivnosti** - trenutkom upisa u registar faktičke činjenice koje se odnose na subjekt upisa postaju pravne, odnosno momentom upisa u registar konstituiraju se određena prava kao i djelovanje registracije prema trećim licima;
- **Načelo publiciteta** - svako može bez dokazivanja pravnog interesa izvršiti uvid u podatke upisane u glavnoj knjizi registra i javne podatke iz zbirke isprava registra, te zahtijevati da mu se izda izvod odnosno prijepis javnih podataka iz glavne knjige registra, a jedino se zakonom propisuje kada je za uvid ili za pribavljanje izvoda iz zbirke isprava registra nužno dokazivanje pravnog interesa;

- **Načelo oficijelnosti** - nadležni registarski sud ne može odbiti uredno podnesenu i dokumentiranu prijavu a po prijemu prijave postupa po službenoj dužnosti;
- **Načelo jedinstvenosti (jednoobraznosti)** - registracija poslovnih subjekata utvrđuje se jednoobrazno;
- **Načelo formalnosti (pismenosti)** - registracijski obrasci imaju obaveznu pisanu formu čiji je sadržaj utvrđen Zakonom;
- **Načelo prioriteta** - nadležni registarski sud dužan je postupati po pojedinačnim zaprimljenim prijavama prema redoslijedu njihovog prijema. To znači da prednost pri upisu ima onaj poslovni subjekt koji je prvi podnio zahtjev za registraciju.

Vrste upisa u registar:

- **Konačni (bezuvjetni) upis** predstavlja upis činjenica koje su se definitivno dogodile i nisu vremenski ograničene (osnivanje društva, statusne promjene, oblici povezivanja, prestanak društva). On se može mijenjati ili brisati samo na temelju pismenog zahtjeva ovlaštene osobe u roku od 3 god.
- **Privremeni (uvjetni) upis** predstavlja upis činjenica čije je trajanje vremenski ograničeno tako da se ispunjenjem određenih uvjeta privremeni upis pretvara u konačni (otvaranje stečajnog postupka, likvidacije, uvođenje mjera zabrane raspolaganja imovinom stečajnog dužnika).

- **Obavještavajući upis (adnotacija)** se sastoji u zabilježbi određenih činjenica ili stanja u registar kojim se treće osobe upoznaju sa činjenicama vezanim za poslovanje subjekata upisa: upis u ograničenjima u poslovanju, zabrane bavljenja određenom djelatnošću, upis privremenih mjera zaštite, itd.

Ima deklaratorni karakter, što znači da se ovakvim upisom ne mijenjaju prava subjekata upisa.

Preddruštvo

Predstavlja djelovanje osnivača društva prije registracije odnosno prije sticanja pravnog subjektiviteta. Osnivači ili dio njih preduzimaju određene pravne radnje koje imaju učinak pro futuro.

Preddruštvo **nastaje sklapanjem osnivačkog akta** i prestaje upisom društva u registar društava, a njegova **svrha je da stiče prava i preuzima obaveze za društvo koja prelaze na društvo momentom upisa u registar.**

Ako neko od osnivača prije registracije nastupi u ime društva odgovarat će za vlastite obaveze cjelokupnom imovinom, a ako ih je više, utvrđuje se njihova neograničena solidarna odgovornost.

The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the seal of the Faculty of Law, University of Travnik. The seal is circular and contains a central figure holding a scale and a sword, surrounded by the text 'FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS TRAVNIKENSIS' and 'FAKULTET UNIVERZITETA U TRAVNIKU'.

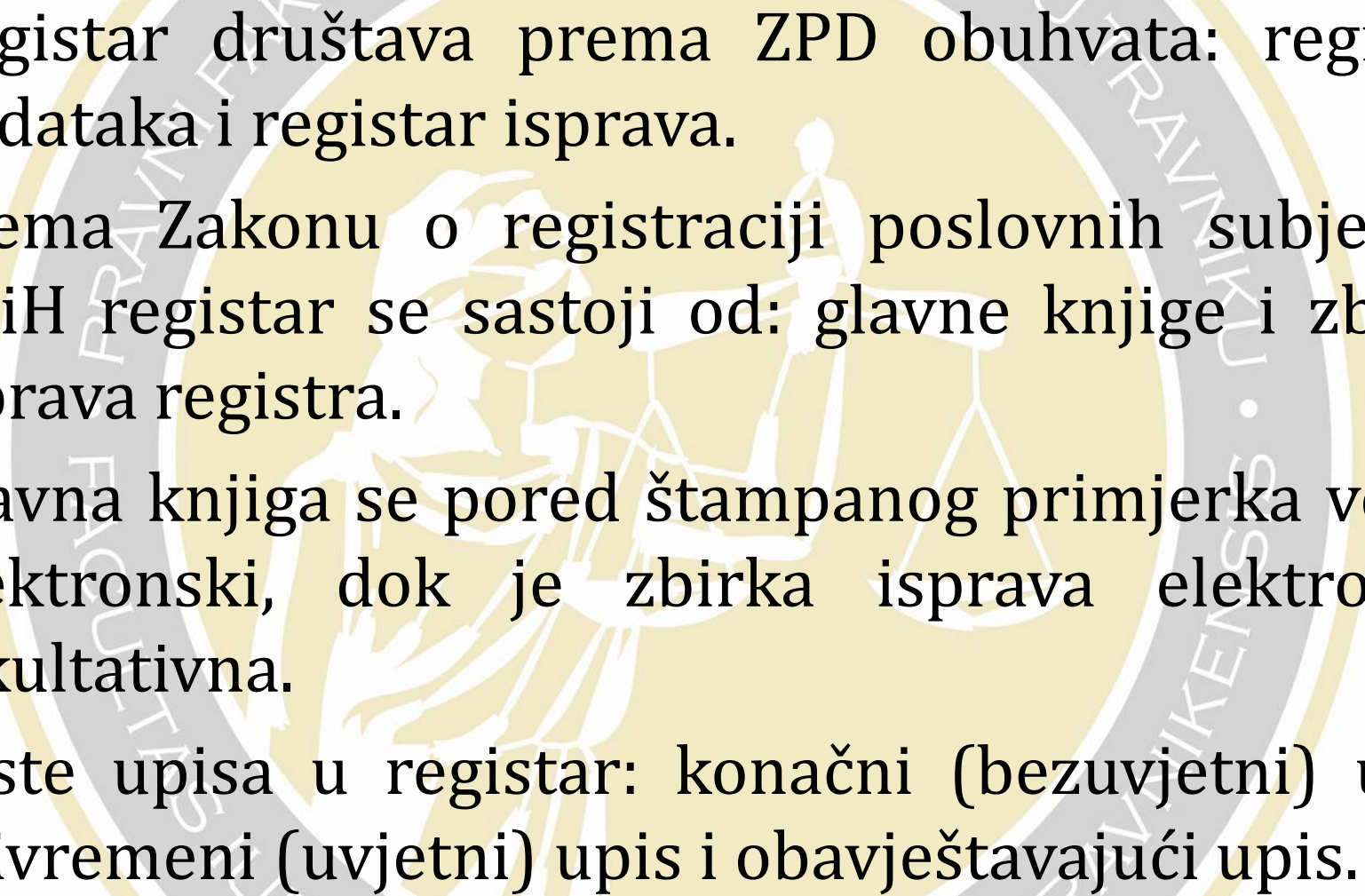
Može se zaključiti da je postupak registracije u našoj zemlji vrlo spor, neefikasan i nekonzistentan što usporava razvoj privatnog poduzetništva, koji bi trebalo da bude okosnica ekonomskog razvoja naše zemlje. Potrebno je što prije formirati privredne sudove u FBiH koji bi brže rješavali sporove poslovnih subjekata.

Zaključna razmatranja

- Poduzetništvo je ukupnost poduzetnikovih organizacijskih, upravljačkih i rukovodnih funkcija.
- Poduzetnik je osoba koja samostalno u organizacijskom i upravljačkom smislu posluje na vlastiti rizik, raspolaže sredstvima potrebnim za određenu djelatnost.
- Postoje tri sistema definisanja poslovnih subjekata: objektivni, subjektivni i mješoviti sistem.
- Sistemi osnivanja poslovnih subjekata: noramtivni, koncesioni i sistem zakona ili upravnog akta.

- Zakonski (obavezni) elementi privrednih društava: društvo je ugovorna tvorevina, ima pravni subjektivitet, nastaje udruživanjem kapitala osnivača, samostalno obavlja registrovanu djelatnost, profitna je organizacija i posjeduje imovinskopравnu odgovornost.
- Vrste privrednih društava: društva lica ili personalna društva – d.n.o. i k.d. i društva kapitala – d.d. i d.o.o.
- Preddruštvo nastaje sklapanjem osnivačkog akta i prestaje upisom društva u registar društava, a njegova svrha je da stiče prava i preuzima obaveze za društvo koja prelaze na društvo momentom upisa u registar.

-
- Registar društava prema ZPD obuhvata: registar podataka i registar isprava.
  - Prema Zakonu o registraciji poslovnih subjekata FBiH registar se sastoji od: glavne knjige i zbirke isprava registra.
  - Glavna knjiga se pored štampanog primjerka vodi i elektronski, dok je zbirka isprava elektronski fakultativna.
  - Vrste upisa u registar: konačni (bezuvjetni) upis, privremeni (uvjetni) upis i obavještavajući upis.

Literatura

- Edin Rizvanović, Poslovno pravo – natjecanje, osnivanje, prestanak poslovnih subjekata, Privredna štampa d.o.o. Sarajevo, Sarajevo, 2013., str. 37-50.